LASSE LEHTINEN

EI OLE MUUTA ANTAA

WSOY

Lasse Lehtinen

EI OLE MUUTA ANTAA

Romaani

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© FIRMA BRUTTO OY & LASSE LEHTINEN 2015
ISBN 978-951-0-41442-2
PAINETTU EU:SSA

Minä soitan sinulle illalla
tästä kylmästä maasta
jossa odotan lyhyttä kesää

PENTTI SAARIKOSKI

1.

Merkitsin kuolinpäiväni kalenteriin pienellä ristillä. Tämä tapahtui eräänä marraskuisena iltana muutama viikko sitten. Olin asettunut työpöytäni ääreen kirjastohuoneen ikkunan eteen. Läntisellä taivaalla verenpunainen aurinko laski repaleisten pilvien saattelemana kohti yön tummuutta. Panin kalenterin pöytälaatikkoon, poimin pöydälle puhtaan paperin ja aloin kirjoittaa kirjettä pojalleni.

Kun se oli valmis, otin siitä kopion, laitoin alkuperäisen kuoreen, jossa nimi, osoite ja postimerkki olivat valmiina. Puin päälleni ulsterin ja kävin viemässä kirjeen postilaatikkoon. Palattuani laitoin soimaan rahisevan levyn *Nu är jag pank och fågelfri*. Björlingin korkea C nosti ihon kananlihalle mutta laulu ei huvittanut minua niin paljon kuin olin toivonut. Baarikaapilla kaadoin lasiin kolmen sormen verran madagaskarilaista tummaa rommia. Istuin koiran lämmittämään nojatuoliin. Pikkupöydän laatikosta valitsin sikarin, jonka vyössä luki »Stradivarius». Olin hankkinut sikarit nimen takia mutta mieltynyt niiden aromiin. Nostin Rufuksen lattialta syliini.

Rommi tuoksui kuiville appelsiininkuorille, toffeelle ja hunajalle. Sikarissa maistuivat pähkinä ja suklaa. Sammutin lukulampun ja seurasin värien häipymistä kattojen taakse sysipimeään. Valot taivaalla sammuivat yhtä aikaa sikarin kanssa.

Kahdeksantoista vuotta aikaisemmin olin samoihin aikoihin puolenyön jälkeen palannut Helsinkiin. Olin jättänyt sade-

kauden riivaaman Afrikan ruvetakseni oman elämäni herraksi. Niin kuvittelin. Ymmärsin myöhemmin, että juuri se päivä oli ollut loppuelämäni ensimmäinen.

Avasin parvekkeen oven ja kirjaston ikkunan tuuletusta varten. Iltatoimien jälkeen suljin vain parvekkeen ja vetäydyin makuuhuoneeseen. Kun olin peiton alla, Rufus asettui paikalleen sängyn jalkopäähän. Sen kuorsaus muistuttaa kynsisammakkokoiraan yöllistä kurnutusta.

Unta odotellessa toivoin, ettei mitään peruuttamatonta tapahtuisi ennen valitsemaani päivää.

2.

Äreä tullimies toi mieleen poliisi Reinikaisen. Hän komensi minut sivuun ja komensi kömpelöllä englannin kielellä avaamaan laukun. Syvä rusketukseni, tuliaisten puuttuminen ja kahden päivän parransänki oli tehnyt minusta epäilyttävän ulkomaalaisen. Reinikainen veti mielessään kumikäsineen oikeaan käteen valmiina takavarikoimaan jotain, jonka päällä olin arvatenkin istunut viimeisen vuorokauden. Ojensin passin, joka oli kelvannut rajakersantille.

»Suomalainen?» hän ynähti.

Nyökkäsin. Hänen huono tuulensa tarttui kuin nuhakuume. Yritin käyttäytyä, olla lyhytsanainen olematta epäkohtelias. Laukussa oli muutama puku, paitoja ja vieraskielisiä kirjoja. Laukun merkki, sen sisältö sekä lentolipun kanta, joka todisti minun lentäneen Frankfurtista ensimmäisessä luokassa, saivat tullimiehen pettyneenä riisumaan kumikäsineen. Puuvillapaitani, niin rypistynyt kuin olikin, oli puhtaan valkoinen ja ommeltu mittojen mukaan Maputon käsityökortteleissa. Vielä kurkistus vaatteiden alle ja toilettilaukkuun, ja olin voittanut tahtojen luokkataistelun. Sain luvan sulkea laukun ja astua isänmaani kamaralle, sen loskaiseen alkutalveen.

Suomi oli kostea ja kylmä tavalla, jonka olin ehtinyt unohtaa. Kaksi vuorokautta aikaisemmin olin istunut katukahvilassa akasiapuiden alla katsellen laiskasti vellovaa Intian valta-

merta. Ennemmin tai myöhemmin joku kiireettömästi lentävistä linnuista tyhjensi lastinsa istujan niskaan. Paikallisille se tiesi onnea ja pyykkiä, valkoiselle miehelle vain pyykkiä. Kolmenkymmenen asteen lämpö oli nostanut kosteasta maaperästä ja rantabulevardin puista tummia tuoksuja, jotka toivat mieleen ylikypsät hedelmät ja huonosti siivotun käymälän. Satunnainen tuulenvire kantoi häivähdyksen pakokaasuja ja puistossa palavan lehtikasan kitkua. Kadunvierillä oli vieri vieressä pieniä verenpunaisia sylkiä, kuin koulun hammaslääkärin oven vieressä. Kaupungin intialaiset ja jotkut paikallisetkin piristivät itseään pureskelemalla betelin lehtiä.

Palmut, akasiat, apinanleipäpuut, jakarandat ja neilikkapuut kukkivat eri aikoihin mutta kukatonta aikaa ei merenrantakaupungissa ollut. Liekkipuiden takana liehui valtiolippu, jossa kalashnikov komeilee ristikkäin väkikartun kanssa. Alla lepää avoin kirja viittaamassa vallankumouksen teoreettiseen pohjaan, joka rakennetaan opiskelemalla marxismi-leninismin perusteita.

Lipun takana oli kaunis kaksikerroksinen seepiankeltainen palatsi, yksi siirtomaavallan ajan rapistuneista hallintorakennuksista. Sen rappio oli alkanut vallankumouksesta seitsemän vuotta sitten, kun portugalilaiset riistäjät lähtivät maasta kiireen kaupalla.

Olin yksi valkoisista, jotka tulivat heidän tilalleen. Luulin silloin, me kaikki luulimme, olevamme tarpeellisia.

Taksin etupenkillä lojui edellisen päivän Ilta-Sanomat. Erotin etusivun otsikon: *»KRP pidätti puoluepomoja»*. Kuljettajalla oli naukuva savolainen intonaatio, sanoi tulleensa juuri vuoroon. Mies oli nukkunut hyvin, niin paljon kysyttävää ja puhuttavaa hänellä oli. Kyllä, olin asunut ulkomailla muutaman vuoden. Kyllä, aioin asettua Suomeen, Ei, en tuonut maahan verovapaata autoa. Kuljettaja arveli, etteivät tienestit tainneet riit-

tää. Myönsin sen. Itse hän aikoi lähteä YK-joukkoihin ja tuoda Mersun, avomallia. Käpylän kohdalla pyysin lehden luettavaksi.

»Keskusrikospoliisi pidätti eilen kaksi Keskustapuolueen entistä talouspäällikköä epäiltyinä pimeiden rahojen ohjailusta rakennusliikkeiltä puolueelle. Neljä päivää sitten valtiovarainministeriön pyynnöstä pidätettiin rakennushallituksen pääjohtaja Kalevi Sassi ja neljä muuta virkamiestä. Aiemmin tässä kuussa korkein oikeus tuomitsi vuorineuvos Toivo Aholan häntä vastaan nostettujen uusien syytteiden perusteella kuudeksi kuukaudeksi ehdolliseen vankeuteen jatketusta virkamiehen lahjomisesta. Syytettyinä oli myös viisi muuta Ahola-yhtymän johtohenkilöä. Vahvistamattomien tietojen mukaan lahjoitusvyyhdestä on paljastunut vasta jäävuoren huippu.»

Pääjutun vieressä oli kahden palstan juttu, jossa arvailtiin yhtymän tulevaisuutta. Minusta oli suttuinen yhden palstan kuva, jonka alla teksti: *»Yhtymän perijä Jukka Ahola ei ole osoittanut mielenkiintoa jatkaa isänsä työtä vaan viihtyy paremmin kehitysaputehtävissä Afrikassa.»*

Kuljettaja halusi tietää olinko äänestänyt Koivistoa. Sanoin olleeni niin syvällä viidakossa, että ei tullut mieleenkään osallistua Suomen presidentinvaaleihin.

»Helevetin hyvä ettei sitä juoppova ryssän kätyriä valittu», hän sanoi ja pani tupakaksi.

Stadionin lähellä näin puhelinkoskin ja pyysin pysäyttämään. Puhelias mies rikkoi kymmenen markan setelin kolikoiksi. Halusin varmistaa, että äiti on hereillä heittämään avaimen parvekkeelta.

3 ·

Ensimmäisessä luokassa oli minun lisäkseni ollut vain yksi matkustaja, aasialainen, ehkä liikemies tai korkea virkamies. Hän nukkui koko matkan. Minua ei nukuttanut. Olin antanut lentoemännän kattaa itselleni yöpalan, tummaa leipää, kaviaaria, olutta ja snapsin. Pahoittelin, että saksan kieleni oli *ein bisschen* ruosteessa. Virkapuvun rintalaatassa luki »*Frl. Bangemann*». Kookas sinisilmäinen arjalainen nainen, jonka vaalea letitetty tukka oli tiukalla nutturalla. Viikinkikypärä, keihäs ja kilpi, ja neiti olisi ollut valmis astumaan Bayreuthin lavalle muiden valkyyrioiden joukkoon. Rintavarustus oli omasta takaa.

»Saako herra Aholalle olla lisää kaviaaria?» hän kysyi suomeksi.

»Sillä ehdolla, että *gnädige fräulein* kertoo mistä suomen kielen taito on peräisin.»

»Teillä on kaunis rusketus», hän vastasi kehräävällä äänellä, joka istui huonosti Lufthansan virkapukuun.

Ilahduin kun hän tarjosi kolmannenkin kierroksen. Kookkaissa naisissa on viehätyksensä. Toista kuukautta kestänyt selibaatti muistutti itsestään ja valkoinen nainen kiihotti pitkän mustan kauden jälkeen. Pyysin Brünhildea istumaan. Käytävää pitkin oli lennon aikana molempiin suuntiin kulkenut pari virkasisarta ja haukotteleva stuertti. Hän vilkaisi ympärilleen ja sanoi voivansa istua hetkeksi.

»Äiti on suomalainen ja isä saksalainen. Kävin Helsingissä saksalaisen koulun, nyt asun Münchenissä. Veli asuu äidin

kanssa Suomessa. Ovat eronneet, siis *fati* ja *muti*. Saako olla kahvia?»

Otin pelkän konjakin. Sikaria sytyttäessäni sanoin, että en odottanut tarkkaa sukuselostusta, mutta kiitin vastauksesta. Ehdotin saman tien sinunkauppoja.

»Sellainen ei ehkä ole Saksassa tapana mutta kohta ollaan Helsingissä. Ja olen *fräuleinia* vanhempi.»

Hänen nimensä oli Agnes Hannelore, mutta hän halusi itseään kutsuttavan Hanneksi. Minua viisi vuotta nuorempi, opiskeli Münchenin teknillisessä yliopistossa taloustiedettä ja asui nuoren miehen kanssa.

»Manfred unelmoi urasta kilpa-ajajana. Hänen esikuvansa on Rosberg. Se Manfredin saksalainen kaima keskeyttää joka toisen kisan.»

»Kiinnostaako autourheilu sinua?»

»Ei yhtään. Eikä taloustiede. Luen sitä niin kauan kuin *fati* maksaa meidän vuokran. Oletko sinä naimisissa? Onko teillä lapsia?»

Puhuimme elämämme kuulumisista sillä kepeydellä ja avoimuudella mikä on mahdollista ventovieraille, jotka eivät uudelleen kohtaa. Kerroin, että minulla on kaksi lasta ensimmäisestä avioliitosta ja yksi lapsi suhteesta, joka on juuri päättynyt.

»Poika on kymmenen vanha ja tyttö kahdeksan. He asuvat äitinsä kanssa Helsingissä. Asuin viisi vuotta Mosambikissa jonne minulta jäi kahden vanha poika.»

Kerroin, että afrikkalainen vaimoni on opettaja, tutustuimme yhteisellä projektilla. Hän oli ennen neilikkavallankumousta suorittanut tutkinnon Cohimbran yliopistossa Portugalissa. Isä oli ollut siirtomaaparonin tilanhoitaja. Lähetyskoulun käynyt mies oli osannut neuvoa alustalaisille miten tupakkaa ja maissia viljellään. Hyvillä työnjohtajilla on taipumus olla anka-

ria alaisilleen. Se on todennäköisin syy miksi appeni ja anoppini olivat levottomina kuukausina menettäneet henkensä. En ehtinyt tavata kumpaakaan.

»Vaimoni pelastui ryhtymällä sissiliikkeen palvelukseen.»

Hanne halusi tietää millaista ruokaa Afrikassa syödään. Kerroin, että Maputon kalatorilla, Avenida Da Marginalilta hieman sivuun, olen syönyt elämäni parhaan haineväpadan. Kala kypsytetään pippurisessa kastikkeessa, jossa sipuli, valkosipuli ja tomaattimurska ovat solmineet liiton taivaassa. Sieltä saa myös kookosmaidossa keitettyjä meheviä simpukoita. Kana piri-pirikastikkeessa on erittäin hyvää, jos kokki ei käytä liikaa korianteria, joka minun suussani maistuu saippualta.

»Afrikkalainen vaimoni osasi keittää vain yhden ruoan, lihapadan, jossa oli vihreitä banaaneja ja sipulia. Se oli syötävää, jos se oli unohtunut liedelle useammaksi tunniksi tai sen lämmitti seuraavana päivänä.»

»Saksassa kaipaan toisinaan suomalaisia ruokia, varsinkin lihapullia», Hanne sanoi

»Munkkiniemen mummolassa meillä oli keittäjänä Laina Ronkainen jonka makaronilaatikko ja lihapullat olivat ylittämättömät. Maksalaatikko oli isän herkkua ja kaikki rakastivat Lainan köyhiä ritareita.»

»Sellaisia uskollisia kotihengettäriä ei enää nykyään ole. Oliko tämä neiti… kai hän oli neiti? Oliko hän teillä eläkkeelle lähtöön asti?»

»Laina päätti lähteä ennenaikaiselle eläkkeelle. Hän teki itsemurhan.»

»Kamalaa. Minkä takia?»

»Mummu oli mustasukkainen ja antoi Lainalle potkut heti kun *mufa* oli kuollut.»

»Oliko mustasukkaisuuteen aihetta?»

»En tiedä. Laina teki itselleen puuron ja jauhoi sekaan jotain lääkettä.»

Pian olin kertonut miten isäni oli ruvennut heilastamaan anoppini pikkusiskon kanssa samoihin aikoihin kun ryhdyin seurustelemaan äitini siskontyttären kanssa. Alkoholilla oli osuutensa avomielisyyteen.

»Tein serkkuni kanssa kaksi lasta. Tätini on samalla anoppini. Isäni suhteesta minulle syntyi sisarpuoli. Appiukkoni sisko on siis myös äitipuoleni. Hullunkuriset perheet.»

»Sen takia en halua lapsia kun ei koskaan tiedä pysyykö niiden isä mukana kunnes lapset ovat isoja», Hanne sanoi. »Meillä ei pysynyt.»

»Ei meilläkään. Kirous jatkuu useassa polvessa. Kaikki ehjät perheet ovat samanlaisia mutta kaikki rikkonaiset perheet ovat erilaisia.»

Hannella ei ollut lapsia eikä hän niitä halunnut, ei ainakaan Manfredin kanssa.

»Minkä takia te ylipäätään olette yhdessä?»

»*Mit ein Mann im Verein, ist besser als allein*. Saksalaisten vanhojenpiikojen sananlasku. En tiedä. Aika hoitaa.»

Hanne halusi tietää mitä olin tehnyt Afrikassa ja mitä aion tehdä Suomessa.

»Afrikassa paransin maailmaa eikä se tainnut onnistua. Suomessa haluan parantaa itseni. Saa nähdä onnistuuko sekään.»

Kun kone lähti laskuun, Hanne kävi herättämässä aasialaisen.

»Meidän pitää tavata. Suomessa tai Saksassa», sanoin.

»Tällä reissulla ei onnistu. Lupasin mennä pariksi yöksi *mutin* luokse.»

»Niin minäkin.»

Brünhilde toi vielä konjakin ja sujautti käteeni kotelon. Siinä oli pieni hopeinen pyykkipoika lautasliinaa varten, yhtiön lahja

parhaille asiakkaille. Sen alla pienellä lapulla oli hänen puhelinnumeronsa Saksassa.

»Laskeudut uuteen elämään eka luokassa», hän kuiskasi. »*Grüß dich, bis bald*. Kyllä se hyvin menee.»

Odotellessa luin uudelleen kirjeen, joka oli saanut minut palaamaan.

4.

Helsingissä, maaliskuun 20. päivänä

Rakas poikani Jukka,

Toivottavasti jouluksi lähettämäni kirje on tullut perille. Vastausta en ole saanut tai sitten viidakkoposti on sen hukannut. Kirjeessä ei ollut mitään tärkeää mutta nyt on sen verran kerrottavaa, että halusin taas kirjoittaa.

Tärkeimmät (ja ikävimmät) uutiset koskevat Sinun isääsi. Topille sattui saunalla kiväärin kanssa vahinko. Alkoholilla oli osuutta tapahtumiin eikä sivullisia ollut paikalla. Kuula osui Topin poskeen, johon tuli reikä. Hän on nyt sairaalassa ja voi olosuhteisiin nähden hyvin. Hän säikähti kai itsekin koska vaikuttaa katuvaiselta ja myös aika masentuneelta. Rekke hänet löysi ja järjesti asiat niin, että juttu ei ole vuotanut lehdistölle.

Erikoinen yhteensattuma kaiken kaikkiaan ajatellen mitä Rekke ja Onni Korhonen Topille tekivät. Kerroin välirikosta parissa aikaisemmassa kirjeessä. Rekke luultavasti pelasti serkkunsa hengen, muuten Topi olisi saattanut valua kuiviin.

Onko Sinulla käsitystä siitä milloin pääset seuraavan kerran käymään Suomessa? Sinun työsi siellä on varmaan tärkeää, mutta meitä on täällä monta, jotka Sinua kaipaavat, minun lisäkseni ainakin lapsesi, ehkä Fannykin. Avoliitto herra X:n kanssa ei tunnu toimivan kovin hyvin. He muuttivat alkuvuodesta erilleen. Lenina käy minun luonani pianotunneilla, vaikka en pätevä opet-

taja olekaan. Juri käy appiukkosi kanssa toisinaan jäähallissa katsomassa HIFK:n pelejä. Fanny haluaa vaihtaa työpaikkaa mutta ei ole vielä löytänyt kelvollista.

Tuomari Forsberg auttoi siirtämään Sinulle ennakkoperintönä omistuksessani olevat Ahola-yhtymän osakkeet ja vähän muutakin. Selitän tarkemmin kun tapaamme. Jalo Roth hoitaa yhtymää kuin omaansa mikä on luojan lykky tällaisena aikana (ja etenkin Topin sieluntilaa ajatellen). Rekke saa olla – ja onkin – kovin ylpeä ottopojastaan.

Ruthin kanssa olemme ajaneet alas loputkin Medimpexin toiminnasta. Instrumentarium on maksanut kaikki erät kauppasummasta. Se oli oikea ratkaisu. Ruth ei jaksanut matkustaa yhtä paljon kuin ennen, ja Eli, tuo hurmaava elätti Ruthin siivellä, vaatii huomiota kuin pikkulapsi. Tämän sanon kaikella rakkaudella sillä pidän kovasti molemmista. Ruth on antanut elämälleni ulottuvuuden, jota tuskin olisin mistään muualta löytänyt.

Yritän käydä konserteissa ja taidenäyttelyissä niin usein kuin suinkin. Kävin viime kuussa tuomari Forsbergin kanssa oopperassa. Ei hullumpi ylöspano, ja Viitanen lauloi Rigoleton osan jumalaisesti. Jos maailma olisi oikeudenmukainen, Uskolla olisi jo vuosia ollut vakituinen kiinnitys Metropolitaniin. Nyt hän jää eläkkeelle Kansallisoopperasta.

Olen myös kirjoitellut, nyt kun on aikaa, mutta siitä ei tällä erää enempää.

Sano terveisiä pikku Armandolle ja ebenpuun väriselle miniälleni.

Sinua rakastava äitisi

Meri,

P.S. Olen pari kertaa ottanut kaukopuhelun antamaasi numeroon, mutta toisesta päästä kuuluu vain vieraskielistä hälinää…

Sama

5.

Äiti halasi minua eteisessä. Olin Afrikassa tottunut kosketukseen, joten se ei tuntunut oudolta, yllättävältä vain. Hän oli keittänyt teetä, haudutettua Darjeelingia, ja paistanut teeleipiä, joihin oli raastettua juustoa. Tulkitsin, että teeleivät olivat se juttu, äidin rakkaudentunnustus. Onnistuin peittämään liikutukseni, mutta tuskin tuoreen viinan tuoksua.

»Ajattelin tarjota jotain kevyttä näin aikaisin aamulla, muistaakseni tykkäsit näistä.»

Olivatko juustoleivät elämäni proustilaiset Madeleine-leivokset, joiden maku palautti mieleen kadotetun ajan? Olisi pitänyt sanoa samaan hengenvetoon, että minäkin rakastan sinua, hassu äitini, ja pyytää anteeksi, että olen ollut poissa ja hiljaa niin kauan, mutta en pystynyt.

»Punapippuri korostaa hienosti juuston aromia. Kiitos että muistit. Miten täällä on jaksettu?»

»Isäsi on paranemaan päin. Lääkäri sanoo että pahin on ohi. Elintapoja parantamalla Topilla on vielä vuosia elettävänä. Lisää teetä?»

Otin lisää teetä ja teeleipiä. Takan päälle oli ilmestynyt uusia kuvia. Timosta oli kuva mutta ei hänen vaimostaan. Kuinka monta vuotta oli kulunut Timon taposta? Seitsemän vai kahdeksan? Toipuuko äiti koskaan lapsensa kuolemasta?

Miniöitä takan reunalla oli yksi, entinen vaimoni Fanny.

Samaan riviin Topin ja tuomari Forsbergin kanssa oli päässyt kuva ylimielisen näköisestä tummakulmaisesta tyypistä, jonka täytyi olla salaperäinen herra B. Kaikilla muilla on nimi paitsi Fannyn avomiehellä, joka on »herra X», ja äitini muinaisella tuhmalla rakkaudella, joka on »herra B». Raksu ja Tuuli, äitini sisarukset, poseerasivat kameralle tutussa kuvassa, joka oli otettu kymmeniä vuosia sitten. Takan päällä olivat kaikki Merin lastenlapset, myös afrikkalainen poikani, jota *famu* ei ollut tavannut.

»Ketä rippikuva esittää?»

»Siinä on Katarina, sinun sisarpuolesi, Bettanin ja Topin tytär.»

Tietenkin.

»Olen saanut käsityksen että Topi haluaisi sinut jollakin tavalla yhtymän toimintaan mukaan, esimerkiksi sen hallitukseen.»

»Firmassa hallituksella ei ole merkitystä niin kauan kuin Topi on tolpillaan», vastasin. »Minut on sitä paitsi tehty perinnöttömäksi.»

»Sinä olet samalla tavalla perinnötön kuin Topin alaiset ovat irtisanottuja. Illalla tulee potkut mutta aamulla pitää olla taas töissä. Älä mieti sitä, olen nähnyt Topin testamentin.»

»Mitä puolivalmis humanisti ja taivaanrannan maalari osaa tehdä rakennusliikkeen johdossa? Jallu johtaa firmaa käsittääkseni hyvin ja on Topille paljon läheisempi kuin minä… vaikka siihen ei paljon tarvita.»

»Osaat mitä vain jos kiinnostut jostakin, tiedät itsekin. Muistan kun opettelit soittamaan sitä Beethovenin konserttoa, ja vasta kun osasit sen täydellisesti, kuuntelit sen ensimmäisen kerran levyltä. Sinä osaat mitä haluat.»

En viitsinyt sanoa, että osasin toki soittaa monta teosta kutakuinkin virheettömästi, mutta yksikään oikea orkesteri ei palkkaisi minua solistikseen. Liike-elämä ei ole ydinfysiikkaa, mutta vaatii toisenlaisen luonteen. Timo olisi ollut toiminnan mies

niin kuin isänsä, vaikka ei yhtä älykäs. Tyhmä, kiltti veljeni. Tappaja kulkee varmaan taas vapaana.

»Kerroin Topille että olet tulossa Suomeen», Meri sanoi.

»Pitääkö minun käydä sairaalassa?»

»Kyllä hän varmaan ilahtuisi.»

»Sanoiko isä niin?»

»Ei, mutta minä aistin sen. Jotakin osaan aistia. Otatko vielä teetä? Petasin vierashuoneeseen niin voit nukkua matkaväsymyksen pois. Fannynkin voisit tavata, hän asuu taas yksin lasten kanssa, taisin mainita siitä kirjeessä.»

»Älä vielä kerro isälle että olen täällä. Haluan ensin tavata Reken ja Jallun. Sitten isän. Ja ehkä sen jälkeen Fannyn ja lapset.»

Äiti ei kysynyt mitä Graçalle ja Armandolle kuuluu. Se oli helpotus. En olisi jaksanut selittää viime aikojen tapahtumia parhain päin.

6.

Heräsin puolilta päivin. Äiti oli käynyt hakemassa kahvila Hopiasta tuoreen leivän ja piirakat. Hän jatkoi siitä mihin yöllä jäimme.

»Olit aina niin reipas poika. Silloinkin kun meidän oli pakko lähettää sinut Ruotsiin. Isäsi joutui juuri sitä ennen Seutulaan. Topi ei ollut yhtä reipas laitosasukki.»

En viitsinyt sanoa, että rattijuoppojen työsiirtolaan lähti sodan käynyt mies mutta Ruotsiin matkusti alle kymmenvuotias poliopotilas. Topin tuskin tarvitsi omassa laitoksessaan imeä kenenkään puolivelttoa kalua. Palkaksi sain suklaata, pähkinälle maistuvaa Marabouta. Sen jälkeen en ole sitä merkkiä syönyt. Kikkelisetä lähetti äidille kirjeitä, joissa kehui minun olevan *»en duktig liten gubbe»*.

»Ainakin opin ruotsia», tyydyin sanomaan. »Sillä ei ole paljon käyttöä rakennuksilla.»

Meri toivoi minun asettuvan rauhassa Helsinkiin. Saisin asua Raksun vanhassa asunnossa kunnes ostaisin oman. En aikonut ostaa sitä Ahola-yhtymältä vaan vanhasta talosta läheltä merta. Jallu saisi osoittaa remontin tekijät. Olin hyvissä varoissa. Jo aiemman ennakkoperinnön tuotoilla olin parantanut elämäni laatua Afrikassa sen verran kuin muilta avustustyöntekijöiltä olin kehdannut. Graça kävi synnyttämässä Armandon Lissabonissa.

Tarkka kuvaus kasinotalouden ja laman ristiaallokossa purjehtivista yksilöistä

SUUREN RAKENNUSLIIKKEEN ainoa perijä palaa Afrikasta Suomeen entisenä radikaalina, pettyneenä idealistina. Aatteen miehet ryöstävät nyt kansojaan pahemmin kuin siirtomaaherrat aikanaan. Suomalainen rakennusteollisuus sinnittelee idänkaupan hiipuvilla tulilla, mutta Lähi-itä tarjoaa edelleen kannattavia urakoita. Rahakauppa tekee tuloaan tuotannollisen toiminnan rinnalle.

Miten perinnöksi lankeavat sadat miljoonat kannattaa sijoittaa? Omaksi hyväksi vai toisten? Suurten päätösten jälkeen maailmanparantajasta kasvaa kolmannen polven yrittäjä, jonka elämä siitä pitäen merkitsee vaikeita valintoja niin ihmissuhteissa kuin kaupankäynnissä.

#kirja
WWW.KIRJA.FI

9 789510 414422

84.2 ISBN 978-951-0-41442-2

1878 WSOY